

[Lysholm Christensen]

Derfor er det vigtigt, at vi kommer hurtigt i gang med at forhandle om en ny skattereform, og arbejdet har allerede taget sin begyndelse i det nedsatte udvalg om personbeskatning. I Kristeligt Folkeparti er vi enige i kommissoriet for dette udvalgsarbejde, og enigheden gælder også det punkt, hvor der står, at der ved fremtidige ændringer af skattesystemet ikke må ske forringelser af boligejernes samlede skattemæssige situation.

På denne baggrund er det vigtigt, at Folketinget ikke udsender signaler, som kan skræmme nuværende og fremtidige boligejere.

Ejerboligen er fortsat en fremragende ramme om familiens daglige tilværelse. Den situation må ikke ændres, og derfor tror jeg egentlig, det kunne være nyttigt, om denne debat har givet det indtryk ude i befolkningen, at man intet har at frygte. Det tror jeg heller ikke man har. Står man for at skulle købe ejerbolig, tror jeg roligt, man kan gøre det, i hvert fald hvis to betingelser er opfyldt, nemlig for det første at man har en rimelig opsparing, og for det andet at man foretager et køb, hvor der er luft i privatøkonomien til imødekommenelse af uforudsete hændelser i familien og i ens arbejdssituation og indkomst.

Under de kommende skatteforhandlinger skal der forskellige elementer ind i forhandlingerne, og for os er det et stort ønske og mål, at vi får nedsat det samlede skattetryk. Derfor er der for så vidt ingen elementer, der på forhånd er urørlige for os. Vi er også villige til at tale om rentefradragsrettens procentsats; kan den nedsættes mod compensation på andre punkter, skal det ikke være noget urørligt for os. Det er desforuden også vigtigt, at ændringer i den nuværende rentefradragsordning bliver udstrakt over et langt åremål, således at nye ejere kan disponere i henhold til dem, og at nuværende ikke bliver bragt i en umulig situation.

Jeg skal sluttelig sige, at Kristeligt Folkeparti naturligvis støtter den dagsorden, som vi er medforslagsstiller til, og vi ser nu frem til de skatteforhandlinger, som skal foregå til efteråret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 39 af

Pia Gjellerup (S), Pernille Sams (KF), Peter Brixtofte (V), Elisabeth Arnold (RV) og Lysholm Christensen (KRF) (se foran)

vedtoges med 92 stemmer (S, KF, V, SF, RV og KRF) mod 5 (FP); 6 (CD) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 37 af Kim Behnke (FP) og Bente Juncker (CD) (se foran).

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 38 af Jens Thoft (SF) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 72:

Forslag til folketingsbeslutning om beregning af lovforslags miljømæssige konsekvenser.

Af Jes Lunde (SF) m.fl.

(Fremsat 27/2 92).

Forslaget sættes til forhandling.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal henstille, at såvel ministre som medlemmer er til stede i salen, når behandlingen af forslagene begynder.

Forhandling

Miljøministeren (Per Stig Møller):

SF foreslår, at man skal beregne de miljømæssige konsekvenser af alle lovforslag, der fremsættes fra og med samlingen 1992-1993.

De miljømæssige konsekvenser skal fremgå af bemærkningerne til lovforslagene. Forslaget tager sigte på at øge bevidstheden om de økologiske forhold og dermed bidrage til integrationen af økologien i den økonomiske og politiske verden.

Jeg vil gerne indledningsvis sige, at regeringen finder, at forslaget er udtryk for en rigtig sigtelinie. Det er et klart mål for regeringen, at der skal skabes en øget forståelse for miljømæssige konsekvenser af vore handlinger.

Det gælder også for vore beslutninger her i salen i forbindelse med vedtagelse af nye love.

[Miljøministeren]

Forholdet mellem miljø og økonomi ligger som bekendt regeringen på sinde. Det har regeringen senest givet udtryk for med redegørelsen om miljøindsatsen i 1990'erne, hvor der utvetydigt står, at vækst ikke er god, hvis den ødelægger vort miljø, men at vækst er en nødvendighed for, at vi kan afsætte de nødvendige ressourcer til miljøformål.

Hensynet til vækst og beskæftigelse har foranlediget regeringen til at undersøge mulighederne for at vurdere de erhvervmæssige konsekvenser af nye regler – herunder bl.a. hensynet til konkurrenceevnen – og på lignende måde er regeringen selv sagt interesseret i, at miljømæssige konsekvenser kan vurderes.

Hvis jeg herefter vender tilbage til forslaget formulering, er der imidlertid to ting, som forekommer problematiske. Det første problem er, at beslutningsforslaget synes at forudsætte, at der kan beregnes miljømæssige konsekvenser af alle lovforslag, der fremsættes.

Ideelt set er dette måske en rigtig sigtelinie, men jeg finder, at man her skyder over målet. De fleste af de beslutninger, vi træffer her i salen, har ganske vist visse miljømæssige konsekvenser, men der er så sandelig store gradforskelle.

Derfor må udbyttet af en tilbundsående redegørelse om de miljømæssige konsekvenser vejes op mod de ressourcer, der medgår til at fremskaffe oplysningerne. Ellers ville resultatet nemt kunne blive, at der bruges administrative ressourcer på noget, der ikke står mål med indsatsen.

Det andet problem i forslaget er ordet beregning. En beregning er for mig noget rimeligt objektivt – også noget, der gerne skulle resultere i størrelser og mål, der i hvert fald delvis er sammenlignelige med størrelser, vi kender fra bl.a. den økonomiske terminologi. Her er spørgsmålet så, om det er muligt at beregne de miljømæssige konsekvenser af lovforslag – af alle lovforslag – med den viden, vi har i dag.

Jeg skal være den første til at sige, at det ville glæde mig, hvis man faktisk kunne beregne de miljømæssige konsekvenser af lovforslag og væsentlige beslutninger i al almindelighed, men vi må se i øjnene, at vi på dette område stadig mangler viden om sammenhænge på en række områder, og at vi også mangler metoder, som gør os i stand til at vurdere de miljømæssige konsekvenser af vore handlinger. Vi savner

kort sagt en målestok for prisen på en række natur- og miljøgoder.

Videnopbygning er et af de prioriterede punkter i regeringens redegørelser om miljøindsatsen i 1990'erne og det, fordi videnopbygning er en forudsætning for at sikre en effektiv, omkostningsbevidst indsats over for miljøproblemerne.

Behovet for viden er også baggrunden for, at vi har besluttet at iværksætte en løbende miljøstatistik, som vil blive offentliggjort af Danmarks Statistik.

Jeg ser som sagt disse to problemer: dels at beslutningsforslaget er for omfattende i sit sigte, dels at vi må erkende, at vores viden om muligheder med hensyn til beregning af miljømæssige konsekvenser er begrænset.

Som jeg nævnte, skal der ikke herske tvivl om, at regeringen ønsker at integrere miljøhensynene bredt i sin politik. Dette er også baggrunden for, at der som opfølgninger på regeringens redegørelser om miljøindsatsen i 1990'erne er blevet nedsat en overvågnings- og initiativgruppe bestående af industri- og energiministeren, økonomi- og skatteministeren, trafikministeren, landbrugsministeren, udenrigsministeren, finansministeren og miljøministeren.

Heri ligger en klar erkendelse af, at ganske mange såkaldte sektorbeslutninger har ganske store miljøkonsekvenser. Endvidere har industriministeren og jeg nylig haft et møde i Erhvervspolitisk Kontaktudvalg, hvor samspillet mellem industri og miljø blev drøftet.

Det er tanken, at de to ministerier nu skal se nærmere på muligheden for at forbedre dette samspil. Det vil i dette samarbejde også blive vurderet, hvorledes de miljømæssige konsekvenser af industripolitikken kan opgøres.

I denne sammenhæng vil jeg også nævne, at der som opfølgning på aftalen om finansloven for 1992 vil blive oprettet et transportråd med henblik på at styrke beslutningsgrundlaget på trafikområdet. Rådet får til opgave at sikre strategisk og tværgående viden bl.a. om miljøaspekterne af transportbehovet.

Vi er altså på vej i den rigtige retning. For at komme videre ad denne vej vil regeringen under regeringens overvågnings- og initiativgruppe nedsætte en arbejdsgruppe, som frem til efteråret ser på mulighederne for at fremme denne proces. Jeg forestiller mig, at gruppen bl.a. får til opgave at fremkomme med:

[Miljøministeren]

1. En redegørelse om internationale erfaringer på området, herunder EF-Kommissionens overvejelser om miljøkonsekvensvurderinger.
2. Forslag til, hvordan vurderinger af miljøkonsekvenser kan udarbejdes. I den forbindelse må der tages udgangspunkt i den nuværende formåen på området.
3. En analyse af, hvor stort det administrative ressourceforbrug i forbindelse med sådanne miljøkonsekvensvurderinger bliver.
4. Områder, hvor der er behov for miljøkonsekvensvurderinger, og hvor det er muligt at foretage sådanne med den viden, vi har i dag.

På baggrund af arbejdsgruppens overvejelser vil regeringen derefter fremkomme med et forslag til, hvordan vurderinger af miljøkonsekvenserne i videre udstrækning kan indgå i forbindelse med arbejdet her i Folketinget. SF's tanker vil naturligvis indgå i denne proces.

Løvig Simonsen (S):

Da jeg for nogle uger siden blev ringet op af pressen og bedt om at forholde mig til det forslag af SF, som vi har til behandling her i salen i dag, var min første tilkendegivelse, at jeg syntes, det var en positiv tanke. Jeg synes, det er vigtigt, at vi allerede nu slår fast – og det har vi gjort flere gange her i folketingssalen, sidste gang da vi diskuterede dagsordenen til Rio-konferencen – at økonomi og økologi de hører sammen.

På nogle områder er vi stadig væk inde i en proces, og det vil være naturligt, at man også har de miljømæssige konsekvenser med, når man overvejer de forskellige forslag.

Mine bemærkninger om økologi og økonomi skal ses på baggrund af, at vi allerede under debatter og forhandlinger både i de forskellige udvalg og her i folketingssalen har taget hensyn til miljøproblematikken – jeg kan bare nævne en sag som et bæredygtigt landbrug, hvor debatten jo først og fremmest gik på miljødelen og meget mindre på økonomidelen. Det var måske ikke alle, der syntes, det var lige hensigtsmæssigt, men det var i hvert fald det, der var tilfældet.

Jeg kan også gøre opmærksom på, at det under energidebatten den 10. marts sandelig var miljødelen, der tog langt størstedelen af tiden, og ikke den økonomiske del i det.

Endvidere kan jeg pege på de debatter om en fast forbindelse over Storebælt, der har været ført gentagne gange både her i salen og ikke mindst i udvalget, hvor der er blevet rejst spørgsmål, og hvor ministeren har været i samråd om, hvorvidt man nu også har handlet optimalt miljømæssigt, når det drejede sig om ændringer i tilrettelæggelsen af arbejdet i Storebælt, ikke mindst, når det gælder muslingefiskeri, fuglene og alle de andre spørgsmål, som har været inde i debatten.

Endelig kan jeg nævne Øresundsdebatten, som i hvert tilfælde strakte sig over ca. ¾ år fra starten, og til vi sluttede her i folketingssalen. Hvad var det man diskuterede om Øresund? Det var først og fremmest de miljømæssige konsekvenser, enten det drejede sig om vandmiljøet, eller det drejede sig om luftmiljøet.

Derfor kan vi i hvert tilfælde efter min opfattelse fastslå, at vi på en lang række områder har haft det miljømæssige aspekt meget stærkere inde i billedet end tidligere. Til afslutning kan jeg henvise til, at også vores bistandspolitik har det element i sig.

Men dernæst sagde jeg også til pressen, at jeg havde lidt svært ved at se, hvordan det skulle gribes an, når der f. eks. var tale om revisoruddannelse eller nogle af de spørgsmål, man behandler f. eks. i Erhvervsudvalget. Her tænker jeg ikke på industripolitikken, men på konkrete sager på specifikke områder. Der har jeg selvfølgelig svært ved at se det, og så kan man selvfølgelig sige, at det derfor ikke er en bemærkning at komme med, og så er den potte for så vidt ude.

Men efter at have haft tid til at læse SF's forslag må jeg sige, at jeg står i næsten samme situation, som ministeren gør, fordi jeg mener, at vi her først og fremmest har at gøre med en hensigtsrklæring, og selv om jeg er enig i hensigten, savner jeg i bemærkningerne til forslaget – hvor der nok er en henvisning til Brundtlandrapporten og ikke mindst til World Watch Institutes rapporter, som jeg også betragter som nogle af de mest seriøse bud på den adfærdændring, der nødvendigvis skal til – nogle eksempler på, hvordan man vil gribe det an. Jeg synes i hvert fald, det havde været tilfredsstillende, hvis der havde været nogle konkrete eksempler på, hvordan man vil gøre det.

På denne baggrund er jeg positiv over for ministerens oplysning om, at der skal nedsæt-

[Løvig Simonsen]

tes en arbejdsgruppe, som skal arbejde med de fire elementer, der blev nævnt. Jeg synes, det er vigtigt at få det arbejde afsluttet, hvorefter regeringen må komme tilbage og redegøre for, hvorledes man kan gribe sagen an.

Jeg synes faktisk, det er vigtigt at få det til-sagn fra ministeren i dag, for jeg betragter dette her som et første udspil, som jeg sagde, fra SF's side – en hensigtserklæring, som jeg meget gerne havde set illustreret med et par eksempler på, hvordan man kan gøre det. Når jeg siger det, er det, fordi jeg ved, at hr. Jes Lunde er økonom og ville være i stand til at fremsætte nogle betragtninger på dette område, der kunne give os nogle retningslinjer for, hvilke tanker man gør sig om de bemærkninger, der skal ledsage alle forslag.

Men vi er altså positive. Vi tilslutter os ministerens forslag om et udvalgsarbejde og vil gerne vende tilbage til sagen og diskutere den videre, når der foreligger en udredning fra ministeren.

Eva Møller (KF):

Jeg kan efter at have hørt såvel ministeren som den socialdemokratiske ordfører gøre dette ganske kort, idet det er vanskeligt at føje noget nyt til debatten. Jeg har det nøjagtigt ligesom hr. Løvig Simonsen: da jeg blev ringet op af pressen, syntes jeg også, det umiddelbart var en god idé, og konstaterede med mig selv inde i hovedet, at det var noget, vi faktisk havde gjort de sidste mange gange med præcis de samme eksempler, som hr. Løvig Simonsen nævnte, men efterfølgende begyndte jeg at overveje, hvad man skulle gøre i en række andre tilfælde, og hvordan vi skulle gøre det helt konkret.

Endelig er det for mig i hvert fald også et spørgsmål om, hvor meget og hvor alvorligt vi bliver bundet op på de miljømæssige vurderinger og konsekvensberegninger, vi foretager os. Jeg tænker her på, at da f.eks. CFC-gasserne kom frem, var alle enige om, at det var noget nær det bedste, man havde, for forbindelserne var helt ufarlige set med almindelige jordiske øjne, når vi befandt os her nede ved jordoverfladen. Senere hen er vi jo blevet klogere. Hvor meget ville man i givet fald have været bundet op på en miljømæssig vurdering gående ud på, at CFC-gasserne var ganske ufarlige?

Men ligesom de to forrige talere vil jeg sige, at jeg synes, det er et godt og spændende forslag, og at hensigten er helt rigtig. Så vi vil gå ind i et positivt udvalgsarbejde og se på dette i sammenhæng med regeringens øvrige planer.

Mejdahl (V):

SF vil med dette beslutningsforslag, at Folketinget skal pålægge regeringen at beregne de miljømæssige konsekvenser af alle lovforslag. Det skal så stå at læse i lovforslagets bemærkninger fra næste folketingsamlings begyndelse.

Det er en ambitiøs målsætning, SF har, men det skal partiet da ikke bebrejdes, hvis den ellers er realistisk. I Venstre er vi af den opfattelse, at det er et urealistisk mål at forudsætte opfyldt med den tilgængelige viden, og derfor mener vi ikke, vi skal træffe en sådan firkantet beslutning.

Det, jeg her har sagt, rokker imidlertid ikke ved den kendsgerning, at vi skal tage berettigede hensyn til miljøet. Det kan vi være enige med SF i. Det bestræber Folketinget sig på i talrige tilfælde, også med Venstres stemmer – hr. Løvig Simonsen nævnte en række eksempler for lidt siden.

Derimod synes vi ikke, det er en rigtig beslutning, SF her lægger op til. Vi tror ikke, at resultatet står mål med indsatsen. Hvordan beregner man miljøeffekten af en beslutning om at hæve eller sænke betalingen i daginstitutioner eller af at indføre fisketegn?

Nu er det ikke sådan, at der ikke gøres noget på området. Miljøministeren har jo lige nævnt, hvor mange ministre der er involveret i den overvågnings- og initiativgruppe, som regeringen nedsatte i forlængelse af redegørelsen om miljøindsatsen i 1990'erne. Jeg lyttede mig til, at ministeren fortalte, at regeringen vil nedsætte en arbejdsgruppe, hvis opgave det bliver at komme med forslag til, hvordan man kan vurdere miljøkonsekvenserne ud fra den tilgængelige viden.

Det synes vi i Venstre er et godt løfte, som vi vil holde os til.

Aage Brusgaard (FP):

En ting er teori, en anden praksis. Teoretisk set er der vel ingen af os, der har noget imod, hvis vi, hver gang vi vedtog en lov, kunne beskrive nøjagtigt, hvilke konsekvenser den ville

[Aage Brusgaard]

få. Men det kan altså ikke lade sig gøre i praksis. Det synes jeg vi har masser af eksempler på.

SF skriver i bemærkningerne, at det i 1983 blev besluttet, at alle lovforslag skulle ledsages af en økonomisk og administrativ konsekvensberegning. Det er vi i hvert fald fuldstændig enige i var en god idé, men vi mener faktisk, at der mangler meget i, at bare det punkt, som er vedtaget, bliver håndhævet ved alle lovforslag.

Der står i SF's forslag: »Folketinget pålægger regeringen at beregne de miljømæssige konsekvenser af lovforslag, der fremsættes for Folketinget med virkning ...« Det vil altså sige, at der her menes alle lovforslag. Man kunne forstå det, hvis der havde stået alle lovforslag, der havde med miljø og planlægning at gøre, men det er altså samtlige lovforslag.

Nu mener jeg rent faktisk, at det i praksis er sådan i dag, at der foretages miljømæssige konsekvensberegninger af alle de lovforslag, hvor det kan lade sig gøre. Jeg kan nævne naturbeskyttelsesloven, jeg kan nævne de to-tre broforbindelser, vi har planlagt, og hvoraf vi endda er begyndt på den ene. Faktisk er det næsten mere det miljømæssige end det anlægsmæssige, der har været foretaget beregninger af. Jeg kan nævne de motorvejsanlæg i Jylland, der blev besigtiget sidste uge af Trafikudvalget, og som der var en høring om herinde. Halvdel af tiden gik faktisk med at diskutere de miljømæssige konsekvenser af disse asfalteringer og vejanlæg.

Men hvis vi gennemgår dagsordenen for i dag, kan vi se, at punkt 1 var lov om ændring af lov om social pension og lov om social bistand. Jamen kan man lave en miljøberegning af det? Punkt 2 omhandlede personfradragsregler m.v., altså en skattelov. Kan man foretage en konsekvensberegning angående miljøet for det? Så var der forslaget om fisketegn. Det kunne der måske til nød laves nogle miljøberegninger af. Hvis vi satte 60 embedsmænd på opgaven i 6 måneder, er det muligt, der kunne frembringes et eller andet, som kunne tages med i bemærkningerne. Men hvis nu vi går videre og f.eks. tager finansloven, der rummer ca. 900 sider: Vi giver også støtte til masser af lande uden for Europa; skulle der virkelig være miljøberegninger af hver enkelt bevilling, hver eneste gang vi sender penge til udlandet? Jeg kan nævne lovforslaget om EF-Unionen.

Skal vi have beregninger af, hvad det betyder rent miljømæssigt, hvis Danmark tilslutter sig EF-Unionen? Det ville simpelt hen være umuligt.

Jeg kunne også nævne lovforslag nr. L 222 om indfødsretsmeddelelser, hvor vi giver tilladelse til, at nogle indvandrere får indfødsret her i Danmark. Skulle vi have beregninger på hver enkelt af dem, der får dansk statsborgerskab, hvilke miljømæssige konsekvenser det nu får? Jamen det ville da være de rene gætteri, og de eneste, det kunne glæde, var det yderligere antal akademikere og embedsmænd, der skulle ansættes til at foretage nogle beregninger, som kun kan munde ud i rene og skære gætteri.

Vi må altså fra Fremskridtspartiets side helt klart afvise beslutningsforslaget, ikke fordi vi ikke mener, det er rigtigt at foretage nogle beregninger på de områder, hvor det er naturligt at gøre det, men det mener vi som sagt, at man rent faktisk allerede gør i dag, og derfor er der ingen grund til at sige ja til sådan noget sludder, som det her rent ud sagt er.

Svend Aage Jensen (CD):

Centrum-Demokraterne er meget enige i den hensigt, der ligger bag SF's beslutningsforslag. Gennemføres forslaget, vil alle fremtidige lovforslag indeholde oplysninger om de miljømæssige konsekvenser, der er forbundet med disse loves gennemførelse. En sådan målsætning, hvor de miljømæssige konsekvenser afspejles i forslaget og kan tjene til vurdering af den økonomiske værdi af selve lovforslaget, vil uden tvivl medvirke til, at der kan gennemføres en lovgivning, der i stor udstrækning tager hensyn til de miljømæssige forhold.

Men et af de problemer, CD kan påpege, er, at der kan forekomme konsekvensberegninger af noget, der ikke er underbygget af sikker viden, eller hvor eksperterne ikke er enige i konklusionerne.

Det ville naturligvis være ønskeligt, om de miljømæssige konsekvenser ved ethvert nyt lovforslag kunne beregnes og beskrives objektivt. Det ved vi godt ikke er muligt med den viden, der findes for øjeblikket. Det skal naturligvis aldrig hindre os i at bevæge os i den rigtige retning, men at sætte eksakte størrelser på et lovforslag, hvad angår de miljømæssige konsekvenser, således at det kan gøres operationelt,

[Svend Aage Jensen]

vil uden tvivl i en del tilfælde blive svært og også kostbart.

CD vil med interesse deltage i udvalgsarbejdet, og der skal ikke herske tvivl om, at vi synes, SF her har fat i noget, der under en eller anden form kan blive et særdeles vigtigt element i kampen for bevarelse af et godt miljø.

Marianne Jelved (RV):

Det Radikale Venstre kan støtte SF's forslag, tankegang og formulering osv.; vi har ingen problemer med noget som helst i dette beslutningsforslag.

Efter at Folketinget i 1983 vedtog – jeg var ikke i Folketinget dengang – at der skulle foretages en beregning af de økonomiske konsekvenser af ethvert lovforslag, hvad det kostede, og hvem der skulle betale, er der sket det meget lærerige, at vi har ændret vores måde at tænke på herinde i Folketinget. Vi er blevet vant til alle sammen fra SF til Fremskridtspartiet at gøre os tanker og overvejelser om de økonomiske konsekvenser af de forslag, der behandles. Det har været en meget lærerig proces, og det er fuldstændig svarende til det, der ligger i dette forslag, sådan som vi læser det i Det Radikale Venstre. Vi skal simpelt hen spørge, hver gang der arbejdes med et lovforslag, hvilke konsekvenser det har for miljøet, men det er klart, at når man vedtager et lovforslag om sociale pensioner, eller hvad det nu kan være, er der ikke nogen umiddelbare konsekvenser for miljøet, men det skal da ikke forhindre, at man tænker – selv i Socialministeriet kunne dette her give anledning til nogle miljøkonsekvenser.

Det, det drejer sig om, det, der er centralt – og det har det været i Det Radikale Venstres miljøpolitik i årevis – er, at alle ministerier hele tiden gør sig overvejelser om, hvordan den til enhver tid foreliggende lovgivning hænger sammen med miljøpolitikken, den bæredygtige udvikling, og hvad det nu er, vi har vedtaget. Det vil være fuldstændig naturligt, at man i hvert fald i erhvervsministerierne, Trafikministeriet, Energi- og Miljøministeriet – måske også i Boligministeriet – gør sig overvejelser om, hvordan de forskellige lovforslag hænger sammen i hvert fald med de planer, som Folketinget har vedtaget, transporthandlingsplanen, Energi 2000, beretningen fra Udvalget vedrørende et Bæredygtigt Landbrug osv.

Derfor mener vi i Det Radikale Venstre, at der bør sættes arbejde i gang, og jeg kan forstå på ministeren, at regeringen har i sinde at sætte noget i gang. Det er så også et positivt signal fra regeringen. Jeg er dog ikke helt sikker på, at jeg vil stille mig tilfreds med det signal, som ministeren er kommet med her. Nu kan SF, der jo er forslagsstiller, selv kommentere det, men jeg synes, ministeren kom næsten lidt for nemt om ved det.

Så jeg ser frem til, at der i udvalget arbejdes videre med dette forslag, at vi ikke nøjes med – uden at ministeren skal opfatte det som noget negativt – det tilsagn, der er kommet fra regeringen i ministerens indlæg, men at vi også i Folketingets partier arbejder videre med tankegangen, måske prøver at indsnævre og sige: Hvad er det så for lovtyper, vi kunne starte med? Men i hvert fald skal det være sikkert, at ved et lovforslags behandling vil fra næste folketingssamling spørgsmålet om miljøkonsekvenser fremgå på den ene eller den anden måde.

Glønborg (KRF):

Vi har været så vant til, at alting skulle gøres op i kroner og øre, og det har da været meget nyttigt. Der er en god tradition for, at man laver en økonomisk beregning på de ting, man laver. Det er helt rigtigt, når SF nu kommer med et forslag som dette og siger: Vi skal sandelig også tænke i miljø. Kristeligt Folkeparti er i princippet meget, meget positivt indstillet over for tanken. Dette er noget, vi skal til, og det må vi så sætte os selv og hinanden i gang med.

Nu har SF valgt at gøre det ved at fremsætte et forslag som dette her. Det giver jo ikke, selv om der er mange bemærkninger, nogen særlig grundig beskrivelse af, hvordan det kan gøres. Det ville næsten også være for meget forlangt, at man skulle have tænkt alt det igennem på én gang. Man har angivet nogle principper. Spørgsmålet er så, om det vil være rigtigt af os som Folketing at vedtage lige netop denne ordlyd af principperne.

Jeg synes, det var meget opløftende at høre, at miljøministeren var indstillet på at tænke netop i disse baner og gøre noget ved det, og jeg synes, at vi udmærket kan arbejde sammen resten af perioden og såmænd sommeren over, så vi er flittige i udvalget, og miljøministeren

[Glønborg]

og hans folk også er flittige. Jeg kunne forestille mig, at vi inden sommer kunne ende med en beretning i udvalget, hvor vi får nogle ting slået fast, hvor vi henviser til de tanker, som ministeren har været fremme med her, og måske får dem drejet lidt og præciseret lidt, og vi kan så se på, hvad vi gør i næste samling. Dette er ikke noget, vi bliver færdig med på et par måneder, men det er rigtigt, at vi får arbejdet sat i gang, og jeg synes, det er rart at konstatere, at nogen har givet startskuddet. Så vi vil gerne være med til at holde bolden i spil.

Jes Lunde (SF):

Jeg vil gerne takke for den meget brede støtte til SF's forslag om, at vi nu skal have miljøkonsekvenserne med i de lovforslag, vi behandler herinde i Folketinget. Der var forskellige nuancer i det; jeg takker mest dem, som gav den uforbeholdne støtte, men alligevel også en tak til dem, som havde nogle bemærkninger undervejs, som jeg nu skal kommentere.

Jeg forstod det sådan, at ministeren var enig i SF's forslag, men han ville bare gerne være helt sikker på, at han nu også kunne leve op til det. Ministeren ville være lidt bekymret ved at sige ja til noget, vi vedtog her i salen, hvis han så ikke til oktober kunne levere varen og kunne foretage de analyser, som skal til. For det er jo rigtigt, at dette er et område, som er lidt uopdyrket. Det er også derfor, der ikke er 10 eksempler med resultater ned til nederste decimal i bemærkningerne. Det er netop et uopdyrket område, fordi vi ikke har tradition for i Danmark at beregne disse ting godt nok. Det skal startes på en eller anden måde, og dette er så også et startskud. Det kræver, at der sker en vidensopbygning bl.a. i Miljøministeriet, at man får den statistik frem, som skal til for at belyse disse ting, at man henter den viden hjem internationalt, som gør, at man kan foretage disse konsekvensberegninger. Det skal man i gang med på et eller andet tidspunkt, og det kan jeg så forstå at man går i gang med nu; det synes jeg er godt.

Jeg vil så opfordre miljøministeren til at give tilsagn om, at redegørelsen fra det udvalg, der skal undersøge tingene, kan være færdig til 1. september, for så kan det alligevel lade sig gøre at leve op til den målsætning, vi har om, at det skal gå i gang fra næste folketingssamling, når vi starter i oktober måned. Det må ikke væ-

re uoverkommeligt for Miljøministeriet at gøre det på den måde.

Det er sikkert også sådan, at vi skal have lavet nogle afgrænsninger i dette her. Jeg er da helt opmærksom på, at der kan være masser af de mindre lovforslag, vi behandler i Folketinget her, som har meget begrænsede virkninger på miljøet, og dér kan man så skrive, at forslaget skønnes ikke at have nogen miljømæssige konsekvenser. Det kender vi jo også nu. Der er masser af lovforslag, hvor der står, at det skønnes ikke at have nævneværdige administrative konsekvenser, og på tilsvarende måde kan det være tilfældet med miljøet i nogle af småforslagene.

Men det vigtige er, at vi altid tænker på miljøet i alle lovsager, uanset hvilket fagområde det drejer sig om, altså at vi lige overvejer: Hov, er det her noget, der påvirker miljøet? Vi ved, at der er ganske mange af de love, vi vedtager herinde, som har en meget stor indvirkning på miljøet. Hr. Løvig Simonsen har ret i, at i forbindelse med diskussionerne om nogle af de meget store anlægsprojekter - Storebæltsforbindelsen, Østersøen - får vi miljøet bragt ind, fordi spørgsmålet bliver rejst her i folketingssalen. Det vil vi klart blive ved med at gøre i SF. Indtil vi får dette helt på plads, vil vi konsekvent bede om at få miljøet belyst i alle de lovforslag, vi behandler herinde.

Der er mange forslag, hvor man indtil nu ikke har haft det godt nok med det for os at se. Man har haft det med ved de store anlægsprojekter, men man har f.eks. ikke haft det med i skattepolitikken. Når man har diskuteret afskrivningsregler, er miljøsynsvinklen ikke taget med. Når man har diskuteret priser på diesel, på benzin osv., har miljøet også været for lidt fremme i debatten. Derfor synes vi, der stadig væk er brug for at få gennemført forslaget.

Med de tilsagn, der er givet her i dag, regner jeg med, at vi kan snakke os frem til nogle gode løsninger under udvalgsarbejdet. Det kan være, at vi kan gøre det ved at lave en beretning, som hr. Glønborg foreslog. Det kan også være, at vi kan gøre det ved at vedtage beslutningsforslaget med nogle supplerende bemærkninger, nogle rettelser til det. Det vigtigste er, at der er givet en principtilslutning her i dag, og med det, miljøministeren sætter i gang af udvalgsarbejde, mener jeg også godt, det

[Jes Lunde]

kan lade sig gøre at få det på plads til 1. oktober. Vi vil meget gerne holde fast i under udvalgsarbejdet, at det skal i gang til næste folketingssamling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 236:

Forslag til lov om ændring af lov om ligestilling mellem mænd og kvinder og lov om lige løn til mænd og kvinder.

Af Lone Møller (S), Lilli Gyldenkilde (SF) og Lone Dybkjær (RV) m.fl.
(Fremsat 21/2 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Sidste år lykkedes det ikke at få færdigbehandlet lovforslag nr. L 156 om det samme emne som det, vi behandler her i dag.

Lad mig med det samme sige, som jeg sagde sidste år, nemlig at regeringen er tilhænger af alle initiativer, som kan styrke ligestilling og lige løn her i landet. Vi er langt fra overbevist om, at man kan løse problemerne ved at ændre i lovgivningen, som ærlig talt er ganske vidtgående. Vi tror, at det er ude på arbejdspladserne og i bearbejdelsen af holdninger, at fremskridtene nu skal ske. Det betyder ikke, at vi ikke vil være med til at drøfte justeringer af lovgivningen, hvor dette er hensigtsmæssigt. Navnlig kan det være nyttigt, at ligelønsloven og ligebehandlingsloven behandler ensartede spørgsmål ens.

Jeg vil kun komme med en enkelt generel betragtning mere, inden jeg kommenterer de enkelte elementer i lovforslaget. Også sidste år nævnte jeg, at det var betænkeligt, hvis enhver dom fra EF-Domstolen eller anden retspraksis skulle give anledning til justeringer i lovgivningen. Det vil jeg gerne gentage. Jeg tror ikke, det er hensigtsmæssigt, at der indføres en særlig lovgivningspraksis på ligestillingsområdet, hvor domspraksis – så detaljeret, som der her er tale om – inkorporeres i loven. Hverken på funktionærlovens eller ferielovens område gør man noget tilsvarende. Så vidt jeg har forstået, mener man jo ikke, at ligelønsloven er i strid med EF-retten. Man mener blot, at den bør være mere præcis.

Til de enkelte elementer i lovforslaget har jeg nogle bemærkninger. Jeg kan tilslutte mig, at Ligestillingsrådet kan indhente erklæringer fra sagkyndige. Jeg kan også tilslutte mig, at repræsentanter for rådet efter aftale kan besigtige virksomheden. Jeg lægger som sidste år vægt på, at både lønmodtager- og arbejdsgiverrepræsentanter deltager i en sådan besigtigelse, og jeg lægger navnlig vægt på, at der skal træffes en aftale med virksomheden herom.

Jeg savner en omtale af lovforslagets økonomiske konsekvenser, men går ud fra, at forslagsstillerne ligesom jeg finder, at lovforslaget skal være omkostningsneutralt for statskassen.

Den nye formulering af ligelønslovens § 1, stk. 2, vil jeg gerne drøfte nærmere. Jeg tror ikke, den er nødvendig for at leve op til EF-rettens krav, men vil ikke afvise, at teksten måske kan forenkles på det punkt.

Den nye § 1, stk. 3, er efter min bedste vurdering alt for konkret til en lovtekst. Det er ikke nødvendigt på denne måde at skrive domstolens fortolkningbidrag ind i loven. Domstolene kan godt selv finde ud af at bruge relevante fortilfælde. Har forslagsstillerne f.eks. tænkt over, om der opstår risiko for modsætnings slutninger ud fra en så detaljeret tekst? Hvad med faktorer, som har en direkte, men generel relation til arbejdets udførelse?

Den nye formulering af § 3, stk. 1, om forbud mod afskedigelser kan jeg tilslutte mig. Det kan være rimeligt med en regel, der svarer til ligebehandlingslovens § 9 om de gravide.

Derimod er jeg ikke glad for § 3, stk. 2, om omvendt bevisbyrde. Forslagsstillerne har for-